

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya.

-- La correspondencia al Director. --

Los originals no 's tornan.

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ.
Carrer de Las Valls, 23.-Teléfono: 169.
SABADELL.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Sabadell. 2 rals al mes.
Fora. 8 » trimestre
Un número sol. 1 »
Anuncis á preus convencionals.

VOLÚM V.

DE LA

BIBLIOTECA DE LO CATALANISTA

APLECH DE POESÍAS

donadas á llum en aquest Periòdic

EN LO QUINT ANY DE SA PUBLICACIÓ

Forma un volúm en actou de 172 planas y conté composicions dels següents autors.

Agnès Armengol de Badia.—Joan Aguiló Pbre.—Ferran Aguiló y Vidal.—Francisco de P. Bebós.—Joaquin Cabot y Rovira.—Joseph Colonge Escolapi.—Damià Calvet.—Jaume Capdevilla, Escolapi.—Antoni de P. Capmany.—Pere Colomé.—Joseph Cortils y Vieta.—Modest Durán y Folguera.—Antoni de Fònts y Boter.—F. de P. Girbau y Castellá.—Joseph Got y Anguera.—Pau Griera y Cruz.—Angel Guimerà.—Ignasi Iglesias.—Miquel Laporta.—Constanç Llobart.—Ramón Masifern.—Francesch Matehu.—Ernest Moliné y Brases.—Pere Montanyola.—Jaume Novellas de Molins.—Emili Pascual.—Manel Ribot y Serra.—Joseph Soler y Palet.—Francesch Ubach y Vinyeta.—Jascinto Verdaguer.—Ramón E. Basseguda.—Francesch Barber y Bas.—F. Bartrina.

Preu: UNA PESSETA

Pera 'ls suscriptors: DOS RALS

Está de venda á Sabadell en lo Centre de Suscripcions de Llorens Lladó, Sant Pau, n.º 4, y en la Imprenta de LO CATALANISTA Las Valls.

RESTAURACIÓ DE SANTA MARÍA DE RIPOLL

CONVOCATORIA PERA LAS FESTAS DEL MILENAR

Nobles y Religiosos fills del Principat de Catalunya:

Es arribada ja la hora de podervos notificar que la obra, començada ara fa set anys, de la restauració del Monasteri de Santa María de Ripoll, pot considerarse felisment terminada.

Quan la emprenguerem, comptant ab l' auxili de Deu més que en los recursos humans, vos convidarem á tots á fi de que la restauració d' aquell il·lustre Cenobi, justament anomenat lo bresol de la Pàtria Catalana y 'l primer monument de la Reconquesta alsat pel victoriós comte Guifre, fós un acte de reparació y desagravi y á la vegada una proba elocuentíssima de que 'ls catalans del sigle XIX no sols treballan pera enaltir y enriqueix sa pàtria ab las altas manifestacions del art y de las lletras y ab lo creixent progrés de las industrias, sinó que volen mantenir incólumes y llegar á sos fills senceras, las tradiccions de fé y de patriotisme simbolisadas en la Basílica que s' alsa magestuosa en la confluencia del Ter y del Freser.

Sense ánimo de queixarnos (puig no sería esta ocasió oportuna) podem dir que tal volta 'l Principat no ha correspost com era de esperar, y la penuria dels temps sens dupte ha fet que molts no hagin contribuït á la obra com esperavam; pero ab perseverancia may vensuda per las contrarietats, com cal tenirla en totas las obras que 's fan per Deu, á la fi hem tingut la consolació de veure realisada la obra que per alguns era com un somni, y 'l Temple del gran Oliva está totalment renovat en sa primitiva forma y estructura, y aquells set altars absidals, símbol místich dels set dons dels Esperit Sant, y aquells murs aixecats de sa trista é ignominiosa desolació, esperan l' unció sagrada de la litúrgica Consagració per ésser de nou Temple del Deu viu y Casa Santa de oració.

Aquesta augusta y solemne cerimonia decretém y anunciém ferla, ajudant Deu, los dias 1 y 2 del vinent mes de Juliol, festa de la Visitació de Nostra Senyora; y ara per llavoras, convidém á la solemnitat á tots los nostres venerables Germans en l' Episcopat que, baix la direcció y vigilancia del Reverendíssim Senyor Arquebisbe de Tarragona, Primat de las Espanyas, regeixen y governan als fills del Principat de Catalunya, y que no dubtém tindrán á be assitir, ab distingidas representacions de sos Capítols y Clero, al acte de entronissar novament en lo Santuari de Ripoll á la Verge Santíssima, bellament representada en la efígie de mosáich que s' ha dignat regalarnos Nostre Santíssim Pare Lleó XIII.

Convidém ademés á totas las Autoritats aixís civils com judicials

y militars, á totas las Asociacions relligiosas y Societats de propaganda catalana, esperant que no han de faltar á las alegrías de las festas los qui 'ns han ajudat en los travalls y fatigas de la obra.

Y á tots los habitants del noble Principat de Catalunya, d' aquesta terra *plena de llealtat*, com deya 'l gran Rey En Pere, á tots los cri-dém y convidém per aquella diada que voldríam fos un bon principi y auguri de la verdadera restauració de la nostra Pátria, d' aquesta terra tan amada del nostre cor, que voldríam veure próspera, honrada y verament lliure, ab aquella santa y antiga llibertat que vingué á darnos Jesucrit Salvador nostre.

Nós, ho dihem ab tota sinceritat de Bisbe y franquesa de catalá, no hem volgut restaurar lo Santuari de Ripoll solament pera satisfer lo pler artístich y las aficions del antiquari; hem volgut principalment ensenyar com la Iglesia es la que guarda la virtut y eficacia pera totas las restauracions, y poder dirli al poble catalá que, si s' alegra de veurer salvat de la ruina en que s' acabava de perdre aquell Cenobi, que fou com la primera llar social de la Catalunya á rescatada del poder dels moros, ha de procurar ferse digne d' aquells seus ilustres progenitors; inspirarse en sas ideas y en sos sentiments, en forma sensible expressats en las esculpturadas pedras del Monument, y fundar en la vera y fecunda Tradició tots los progresos llegendims y totas las novas aspiracions del temps present.

Prou hauriam volgut y de cor desitjavam, que aquesta restauració hagués estat com l' arch de triomf que Catalunya aixecava pera celebrar la seva regeneració, com lo temple de Ripoll, en 888, fou lo primer arch de triomf de la Catalunya llibertada del jou mussulmá; pero ja que no es avuy, treballém pera que sia demá y acudím tots á la cita pera inspirarnos y veure com podríam lograla, á gloria de Deu y be de la Pátria.

Que Deu nostre Senyor benehesa la obra y que la Verge Santíssima nos deixi veure á tots una tal diada. Y sia ab tots la gracia de Deu Pare ✠, Fill ✠ y Esperit Sant ✠. Amen.

Dadas en nostre Palau Episcopal de Vich, als 6 de Janer, festa de la Epifania, del any 1893.

JOSEPH, BISBE DE VICH
Y ADMINISTRADOR APÓSTOLICH DE SOLSONA.

(*Del Bottlett Oficial Eclesiástich del Bisbat de Vich. N.º extraordinari del dia 9 de Janer.*)

CONSISTORI DELS JOCHS FLORALS DE BARCELONA

PER LOS DEL PRESENT ANY 1893

Als experts trobadors y honorables escriptors de Catalunya y de

tots los antichs realmes y comtats ahont la nostra llengua es parlada ó coneguda, los VII Mantenedors del *Consistori dels Jochs Florals de Barcelona*, en lo any XXXV de sa restauració: salut.

A fi de donar bon compliment á la honrosa comanda que 'l respectable Cos d' Adjunts nos feu lo dia 15 de Novembre del any propassat, vos convidém á pendre part en los Jochs Florals d' enguany, que escayentse en lo quint centenari de sa institució á Barcelona pel Rey d' Aragó Joan I, tindrà lo carácter d' extraordinaris y en conformitat als Estatuts y bonas costums establertas se regirán per lo següent

CARTELL

Lo primer diumenge de Maig vinent, dia 7, se celebrarà la poética festa en la que serán adjudicats als autors de las millors poesías que hi obtin los tres premis ordinaris que ofereix cada any l' excelentíssim Ayuntamiento de Barcelona, protector y ja de temps antich ayamador de la *Gaya Ciència*.

Lo primer premi es *Una flor natural*, premi anomenat d' *honor y cortesia*, que s' adjudicarà á la millor composició en vers sobre punt que 's deixa al bon gust y franch arbitre del autor. Seguint la bella costum d' antich establerta, lo qui obtingui aqueix premi deurá ferne present á la dama de sa elecció, la qual, proclamada Reyna de las festas, entregará desde son seti presidencial tots los altres premis als guanyadors.

Lo segon premi *Englantina d' or*, que s' entregará al autor de la millor poesia sobre fets històrichs ó gestas glòriosas de Catalunya, ó be sobre usatjes y costums de nostra benvolguda terra, éssent preferida en igualtat de mèrit la escrita en la forma narrativa de romanç ó llegenda.

Lo tercer premi *Viola d' or y d' argent*, que 's donará al autor de la millor poesia lírica, be sia religiosa ó moral.

A mes lo Consistori ha rebut pera adjudicar en la mateixa festa los següents premis extraordinaris.

Un objecte d' art, que ofereix la Excelentíssima Diputación provincial de Tarragona, á la millor monografia sobre un fet històrich de la Edat mitja relatiu á Tarragona.

Trescentas pessetas en diner ó un objecte d' art, á elecció del guanyador, ofert per l' Excelentíssim Ayuntamiento de Reus á la millor composició en prosa que descrigui un fet gloriós de la Historia de Catalunya seccheit en aquella ciutat ó en la província de Tarragona.

Una placa de plata, de la lliga de Catalunya, á la millor biografía d' un personatge polítich catalá dels sigles xiv ó xv.

Un exemplar en dos volúms del Albúm de la Secció Arqueològica de la Exposició Universal de Barcelona, ofrena de la Associació Artístich Arqueològica Barcelonina al tema «Monografia històrica ó artística d' un monument de Catalunya.»

Cent cinquanta pessetas, present de la Associació de Propagando Catalanista, á la poesia que millor descrigui 'l caràcter de Joan I y son temps.

Un objecte d' art, ofert per lo Centre Escolar Catalanista, al millor treball científich sobre 'l Regionalisme.

En comoditat ab los Estatuts dels Jochs Florals, podrá concedirse 'ls accéssits y mencions honoríficas que 'ls mantenedors judiquin merescudas.

Totas las composicions deurán ésser rigurosament inéditas y estar escritas en antich ó modern catalá d' aquest Principiat, de Mallorca y Valencia ó en qualsevol dels dialectes del mitjorn de Fransa.

Lo Consistori se reserva per un any, á comptar del día de la festa, la propietat de las obras premiadas.

Tots los traballs deurán ésser remesos á la Secretaría del Consistori, (carrer de las Corts Catalanas, Gran-Via, 230, 2.^{on}, 2.ª), avans de mijdía del primer d' Abril vinent, acompanyats del plech clós que contiga 'l nom del autor y duga en lo sobre escrit lo títol y lema de la respectiva composició.

Los plechs que contingan los noms dels autors no premiats, se cremarán, com de csstum, al acte mateix de la festa.

Que 'l Senyor vos dongui llum d' inspiració per cantar ab esperit verament catalá *La Pàtria, la Fé y l' Amor*, y á nosaltres discreció en judicar y acert en premiar als mes dignes.

Fou escrit y firmat lo present cartell en la ciutat de Barcelona, al primer de Janer del any 1893, por los set mantenedors; Joseph, Bisbe de Vich y Administrador apostólich de Solsona. president: Alfred Brañas, Joseph Coroleu, Joseph Franquesa y Gomis, Joan Pons Masaveu, Ernest Moliné y Brasés, Joseph Puig y Cadafalch, secretari.

SECCIÓ POLITICA

Com ja sabrán nostres lectors ha mort en Madrid lo cèlebre home públich don Cristino Martos. Feyá ja molt temps que mes que contribuir á la ruina y descrédit d' Espanya, ajudava ab sas informalitats y sas mes ó menos honestas distancias segons convenia, á fer mes general lo despreci que pel sistema parlamentari comensa gracias á Deu á sentirse per tots los cantons de la Península.

L' ha atrapat la mort, justament quan desenganyat de sa conversió á la monarquia, per lo poch qu' en aquets últims temps li recompensava, son cambi radical de idees, se proposava á buscar son antich setí en la república.

Y en lloch de conseguirho, la mort li ha fet donar l' últim tom c'p á la república de la quietut y de la pau eterna.

Aquest haurá sigut l' últim cambi radical que 'l destí li reservava.

¡Que Déu l' haigi perdonat!

El Diario Catalán de Barcelona envejós sens dupte de la preponderancia que per tot arreu pren l' estol regionalista, aconsellava no fa gayre al jovent catalá, que 's guardés com d' escaldarse d' ingressar en nostras filas.

Y demostrava sa tèsis, afirmant que una de las societats mes importants del regionalisme era ni mes ni menos que una *logia masónica*, que un dels periódichs mes importants y de mes circulació era orga de tal *logia* y que un dels primers Mestres en gay saber era individuó y alt grau de la esmentada *logia*.

Per supost que *El Diario Catalán* se guardava be prou de indicar sisquerra quina era la societat masónica de que donava compte, com tampoch ho feya ab lo periódich, ni ab lo Mestre en gay saber.

Tenint en compte sens dupte que 'l pecat se pot dir y 'l pecador no, ó lo cómodo que resulta tirar la pedra y amagar la mà, s' ha permés únicament tirárnos per sobre la infame calumnia de que donem compte, sense com va ni com costa.

Acostumats á ferho aixís ab sos ex-companys de carlisme, ha repetit lo procediment ab nosaltres, relintantse de que ab sa mala fè podia molestar-nos per allò de «*calumnia, calumnia, que algo qualas*».

Afortunadament, aquestos desfogaments de gent que tant parla de caritat y amor de Déu, no son mes que escupinadas llensadas al cel y que aquest las hi torna rebaténlashi pel rostre.

Nascuts pera guiarse segons ells, en las ensenyansas de Cristo, y predicar l' amor al pròxim, quan no poden encendrer la guerra civil en la montanya, la encenen en sas propias filas, cubrint de llot als éns fa poch germans de causa, y si aixís no basta, las emprenen ab nosaltres que sense tenir tant com ells lo nom de Déu als llabis, sabém respectarlo tant, com saben los de *El Diario Catalán* despreciarlo ab son afany incessant de prescindir dels manaments de sa divina lley, en tots sos actes.

Acostumats á prescindir d' obstacles, siguin los que siguin, tal com van abandonnr á son *senyor de Venecia* quan no 'ls hi convenia, 'ls creyém capassos de prescindir de Déu si 'ls hi fes nosa, com ja comensan á prescindirne al faltar als debérs de un bon catòlich en sas calumnias.

Afortunadament pera la religió catòlica no son ells los que han de donar la pauta al catolicisme, que si aixís fos ¡pobre religió de nostres pares!

Se comensa ja á parlar de dissidencias entre 'ls elements de que 's compon l' actual Govern que 'ns ha tocat en sort en la rifa política madrilenya.

Sembla que 'n Gamazo, obligat per sos compromisos y declaracions d' altres dias, intenta ab mes ó menos sinceritat, fer grans economies y los ministres de la Guerra y Marina no están per brochs ni s' entenen de cuentos.

¡Deixar rebaixar lo pressupost militar á Espanya ara que comensem á fer tanta nopia ab nostre inmillorable exèrcit de generals y oficials de *guante blanco*, y ab la terrible esquadra dels mariners d' aygua dolça!

¡Com ho farian los industrials, comerciants y pagesos si hi havian economies en los departaments de Guerra y Marina y 'ls soldats y 'ls mariners de saló estessin descontents y mal humorats!

¿Y las justas aspiraciones del ej'rcito?

Perque aquí a Espanya, hi ha que desenganyarse, *no hay más justas aspiraciones* que las dels que fan 'l màcò ab l' informe y a las demás classes socials, las que pagan y traballan, boi goig si se las deixa viurer.

Per aixó pot diré que tó s' arreglará á gust del que arrosegan sabre.

Per alguna cosa ha donat Deu la paciència y la conformitat als contribuyents espanyols disposats sempre com un femat de bens a acatar las descabelladas disposiciones dels encarregats de fer-nos felissos.

Tampoch avuy se sab res encare respecte al diputat que tindrem los saba dellenchs en las próximas elecciones.

¿Pera quan guardan las entitats de més válua de la població las energías salvadoras de nostres interessos?

¿Tant be marxa la indústria y tan rialler se 'ns presenta l' horitzó, que havem de perimetrar altra vegada que la apatia, criminal en aquests cassos, 'ns domini per complet, en assumptó de tanta trascendencia?

CAMBRA AGRÍCOLA DEL VALLÈS.—DOMICILIADA EN RIPOLLET

Agricultors:

Ha arribat l' hora de que pensém y 'ns preocupém formalment per la nostra defensa.

Tots los rams de l' agricultura están passant per una crissis fatal; per tot arreu s' escoltan 'ls clams de la penuria y un malestar general que fan temer la proximitat d' un cataclisme económic en el que s' hi trobaria arrebataada y compresa tota la pagesia.

La agricultura, qu' es la base y fonament de nostra riquesa nacional y qu' es la font ahont s' hi abeuran la industria y 'l comerç, está ferida de mort. Tractats de comerç, tarifas aduaneras, contribucions, impostos y lleys de totas menas, tot ha sigut fins avuy 'l pés feixuch y aclaparador qu' ha anat de mica en mica matant sa prosperitat y fent anémica sa vida.

S' imposa una resolució radical y necessari adoptar una actitud decidida y enérgica pera defensar nostres amenassats interessos, mes tal com está organísada políticament la agrupació de la nació espanyola y sent tan arrelat y admés lo sistema funest de la centralisació administrativa en totas sas dependencias y manifestacions, no queda pas altre remey que usar las mateixas armas que aquest sistema ens ofereix y usarlas tots junts perque no 's deu olvidar que la unió constitueix la forsa.

D' aquí que siga una verdadera necessitat l' agrupació de tots los pagesos y agricultors pera ajuntar tots sos esforços y cap associació ofereix tantas garantías y té tanta protecció oficial com las Cambras

La que acabém de fundar ab lo nom de *Cambra Agrícola del Va*

Il·les vé á cumplir aquesta necessitat; son programa es defensar la Pagesia: pera cumplirlo ens proposém:

Sol·licitar dels Cossos Col·legisladors tantas resolucions com estimem convenientes pera 'l millor desenrotlló y millorament de la abatuda agricultura y tot lo referent á cria y comers de bestia y demés industrias ab ella directa é indirectament relacionadas:

Proposar al Govern las reformas útils, necessarias y beneficiosas á la propietat rústica.

Fomentar directa ó indirectament l' ensenyansa agrícola ab quants medis puga disposar.

Demandar la reforma dels arancels aduaners en lo sentit d' augmentar los drets d' entrada als productes agrícols estrangers en competencia ab los nacionals.

Sol·licitar la substitució del impost de consums per altre més equitatiu y menos gravós á la classe menesterosa.

Procurar del Govern la reforma dels actuals amillaraments rebaixant la contribució sobre la riquesa rústica y pecuària, y per últim:

Vetllar constantment en favor dels interessos que representém, amparantnos en lo Real Decret de 14 de Novembre de 1890 y demés disposicions que regulin las atribucions de la Cambra.

A tots vosaltres, agricultors y pagesos del Vallés especialment y á tots en general, demaném la vostra cooperació y adhesió: á tots vosaltres demaném que formeu en las filas d' aquesta Cambra Agrícola que vé disposada á trevallar sens descans en benefici de tots pera 'l renaixement de la agricultura, retornantla á sos bons temps de prosperitat.

Tots tenim la convicció de l' existencia del mal y sabem que l' únich camí que 'ns portará 'l remey, remey que per sa necessitat s' imposa es la associació pera constituir una forsa important pera que no puga ésser despreciada.

Veus aquí lo que avuy vos oferim: un lloch en la *Cambra Agrícola del Vallés* desde ahont ajuntant tot nostre valer y nostres esforços podrém lluytar pera defensar valerosament los amenassats interessos de tots nosaltres.

Per A. de la J. D.—*Lo President*, Joan Bta. Buxó.—*Lo Secretari*, Joaquím Torras.

JORN D' AMOR

Recordas ¡ay! los jorns de primavera,
quan sols, en lo jardí,

Gosavam contemplant la cadernera
Duhent á son niuhet de palla un brí?

¡Quín goig 'ns dava 'l veurela afanyosa
Volant d'assí d'allà,
Cercant quelcom, que après tota joyosa
Ho duya á n'els petits sense tardá!

Aixó, 'ns feya engrandir dels dos, sens treva,
L' amor á cada instant;
Y ens demostrava 'l que es, aymada meva,
Lo maternal amor, tan pur y sant.

Allí, dels arbres en la gaya sombra
Sentats en un padris,
Tenint milers de fullas per alfombra,
Juravam nostre amor ab un somris.

Las tendras flors, que al nostre entorn hi havia,
S' anavan saludant,
Y ens duya 'l suau oreig que las batia,
Son perfúm aromátich cada instant.

Tot era hermós; tot ¡ay! ens convidava
Ab lo més bell encís,
Pera gosar lo amor que 'ns ubriagava
Convertint aquell lloch en Paradís.

Qué hermós!... al acostarse la vesprada,
Formavam un pomell
D' aquellas flors que, ab perlas la rosada
Cubrint anava ab son humil mantell.

Tot torna, sí; cada any, esposa mía,
La fulla's va escampant,
Servint d' alfombra com avans servía:
Y va l' aucella, al lloch aquell, niant.

De nou, l' espay cubreixen las estrellas:
Tot torna, sí; més,... ay!
Los nostres jorns d' amor, las horas bellas,
No tornarán jamay!

En lo periódich *El Alcance* de Santiago de Galicia hi hem llegit la ressenya que fa d'un nou acte de regionalisme celebrat á Santiago de Galicia per lo neixent «Centre Escolar» qu' ab goig traduhim á continuació pera que vegin nostres habituals llegidors com prenen peu y floreixen ufanosas nostras ideas en la hermosa germana Galicia.

Diu aixís lo periódich galáich:

«Brillant resultá la vetllada literaria donada 'l dia 8 del corrent per la naixent associació «Centre Escolar» en son local.

Presidí la sessió 'l distingit catedràtic d' aquesta Universitat y Vis-president de la Junta Regional Gallega, don Alfred Brañas. Lo president de la esmentada associació, don Ricart Durán y Urpí, en un ben improvisat discurs, animá á tots los joves que assistian á la vetllada á que s' inscrivessin com á socis en las llistas del «Centre».

Després lo jove alumno de la Facultat de Medicina, don Jesús Fuentes y Noya, llegí un brillantíssim y ben escrit treball sobre «Regionalisme y Federalisme», exposant las diferencias entre una y altra doctrina; dedicá un recort á la floreixent Galicia d' altres temps; se dolgué de la decadencia en que actualment se troba la Regió Gallega y acabá declarantse partidari de la doctrina regionalista. La numerosa concurrència aplaudí fortament, com se mereixia aquest discurs.

A dit senyor, seguí l' estudiant de Dret don Manuel Reino y Soto, qui en un rahonat discurs sobre 'ls centres gallegos y lo de la Habana, exposá 'l desconsolador cuadro de la emigració, posá de relleu la gran altura en que 's troba 'l «Centre Gallego de la Habana», dedicant un recort al trasllat de las Cendras de la immortal Rosalía Castro y 's declará fervent partidari del Regionalisme.

Feu ús de la paraula després l' escriptor senyor Cacheiro, qui dirigintse als representants de la premsa 'ls hi digué que prenguessin nota de que en lo primer acte celebrat pel «Centre», ja 's traslluhia en los dos oradors que havían pujat á la tribuna; la salvadora idea del regionalisme; dedicá justas y merescudas alabansas al senyor Brañas, y felicitá als dos oradors que havían fet ús de la paraula.

A d't senyor, lo seguí l' eximi literat y distingit regionalista don Alfred Brañas, qui animá als joves que forman part del «Centre» á posar tots los medis que tinguessin á son alçans pera que la associació segueixi avant y algun dia arribi á ser tan floreixent com l' entussiaista «Centre Escolar Catalanista» de la hermosa capital de la valenta regió catalana.

Dedicá á tots los oradors que l' havían precedit entussiasistas frases per sos brillants discursos.

En mitj del major ordre y entussiasme s' acabá tan amena com patriótica vetllada.

Pláunos veurer lo jovent escolar de Santiago de Galicia aixuplugar-se sota 'ls plechs de la sacrossanta bandera del regionalisme y aco-

blars pera trevallar junts y ab l'entusiasme que demostra son primer acte realisat pera la defensa y reconstitució de las petitas pátrias.

¡Avant! nobles germans de Galicia que no es lluny l' hora de veurer brillar ab tota sa plenitut l' esplendorós sol de nostras anyoradas llibertats.

NOVAS.

Avuy tornarà á actuar en nostres teatros la companyia de sarsuela que dirigeix lo primer actor don Joseph Bosch, posant en escena per la tarde en lo Teatre Cervantes *El rey que rabió* y per la nit en lo Teatre Principal las sarsuelas en un acte *Tío... yo no he sido*, *Los Baturros* y *Los Secuestradores*.

Avuy y demá celebra sa festa major lo vehí poble de la Creualta. Es d'esperar que com de costum serán molts las familias de nostra ciutat que passarán al vehí poble á gosar dels atractius de la festa.

En cap dels estanchs de nostra ciutat s' hi troban efectes de giro timbrats segons marcan las darreras modificacions fetas en la lley del timbre per disposició del Ministre d' Hisenda, ab lo qual son molts los perjudicis que 's causan á nostres industrials y comerciants.

Fora convenient fer algo seño sobre 'l particular y fer entendre als que fan las lleys, que ja que 'l pays te la paciencia d' aguantarlos al menys lo posin en condicions de poguerlas cumplir sense veurer perjudicats sos interessos.

En la nit del passat dimars morí repentinament la virtuosa senyora donya Margarida Ribot, viuda de Gari-Montllor. (A. C. S.).

Enviém á sa apreciable familia l' expressió del nostre condol.

Lo passat dijous se celebraren en la parroquia de Sant Feliu los funerals pera 'l be de l' ánima de la senyora donya María Comadrán, viuda de don Pere Turull. (A. C. S.).

La concurrencia que acudí á rendir l' últim tribut á la finada, fou numerosa, prova evident de las molts simpatias que gosava en nostra ciutat.

Avans d' ahir lo Gremi de Fabricants celebrá la festa de son patró Sant Sebastia ab divins oficis en la parroquia de Sant Feliu y un banquet en son domicili del carrer de San Quirse.

Avuy deu tenir lloch la inauguració del *Gran Hotel de España* de los senyors Andreu Vives y germá, que acaba de ser completament reformat.

La vetllada ab que lo «Foment Catalanista» de Barcelona inaugurá l'espayós local en que s' ha instalat de nou, ab tot y haverli donat lo caràcter de familiar, hi atragué una nombrosa concurrència que omplí de gom á gom tot lo saló d' actes.

La festa comensá ab un curt y patriòtic discurs del president don Francisco Flos y Calcat, que ab pocas paraulas feu ressaltar la importancia que per la futura marxa del Foment tenia sa instalació en lo nou local, y detallá alguns dels objectes propers á portarse á cap ab l' objecte de que la associació compleixi son fi de propagar los nobles ideals que animan al regionalisme catalá.

Lo conegut escriptor don Emili Vilanova llegí son cuadro inédit *Pels Reys*, que sent de tan aplaudit autor, no cal dir com fou rebut per l' auditori; don Jaume Boloix llegí una poesia seva titulada *Vinticinch anys*, y 'ls senyors Gibert, Espriu y Ribot, altrás de llorejats autors.

Además don Francisco Tobella, després de saludar á la esmentada associació per son progrés, dirigí algunas paraulas á sos socis pera encoratjarlos á treballar ab fe y constancia per lo foment de los ideas que sustentan.

En la part musical la senyoreta Paulina Depares executá al piano ab molta afinació la *Invitació al Wals*, de Weber, y la senyoreta Dolors Valls 's distingí sobre manera en las *Nayades* de Prudent, y 'l *Cant de la Montanya*, de Sabalza.

Los senyors Corrons y Gordon executaren ab molta precisió una fantasia sobre motius de *La Favorita*, y 'l senyor Ginossí, acompanyat á piano per son fill, un tendre noyet de set anys que promet molt, interpretá en lo violoncello d' una manera inmillorable *L' Elisir d' amore*, de Donizetti, y *Chalet*, d' Alard.

En Lluís Marsans doná las gracias al auditori y feu vots de que l' engrandiment del «Foment Catalanista» fou senyal de bon auguri pera la patria catalana.

La escullida concurrència que assistí al acte aplaudi fortament á tots los que hi van perdre part, sortint molt ben impressióada del nou local, que promet ser molt concorregut en las festas vinentas.

La Junta Directiva del «Centre Catalá Vilafranquí» ha quedat constituïda en la següent forma: President, don Pere Secases.—Vis-president, don Manel Sala.—Secretari, don Albert Moliner.—Tresorer, Joseph Soler.—Bibliotecari, don Antoni Martorell.

Ha mort á Valls essent jove encara, l' excelent catalanista don Eusebi Oller y Gatruga. Lo senyor Oller fou un dels que anys enrera publicaren lo periòdic catalanista *La Patria Catalana* y celebraren lo primer Certamen literari en aquella ciutat. Quan la inauguració del ferro-carril publicá

El número únic de la il·lustració *Valls-Vilanova-Barcelona* en la que hi col·laboraren los principals escriptors del renaixement català. Després fundà *El Eco de Valls*, periòdic que 's publicà durant nou anys. A pesar de viure ara retirat per sos assumptos particulars, lo senyor Oller conservava encara son antich amor á las ideas catalanistas y á las cosas de nostra terra, essent fervent admirador de la literatura catalana.

Al doldrens de la pèrdua de tan bon patrici, enviém á sa desconsolada familia l'expressió de nostre sentiment.

Ha sigut nombrat secretari de la associació d' arquitectes de Catalunya, nostre estimat amic y company de causa don Bonaventura Bassegóda.

Dilluns passat celebrá sessió la Acadèmia de Dret, continuant la discussió pendent sobre 'ls apèndix al Còdic Civil castellà. L' acadèmic senyor Torres Sanpol pronunciá un discurs sobre la capacitat dels menors, fent notar los disbarats á que ha portat per part del legislador la mania d' unirat, y resumint que 's tinguin presents pera esmenarnos, quan se tracte de formular lo Apèndix relatiu á Catalunya.

Los arguments aduhits pel senyor Torres Sanpol en apoyo de sa tesis, eran sólits y contundents; però entre 'ls acadèmichs hi ha algun amic de *esa unidad que tanta sangre*, etc., y prengué la paraula en sa defença.

Hem dit en defença de la unitat, y no resulta prou propia la idea; lo senyor Gonzalez Vilart se limitá á entonar una especie d' hymne de Riego oratori.

No obstant; la manca d' arguments en defença del criteri d' unitat no 's pot imputar á falta del senyor Gonzalez Vilart, sinó á la especial situació en que 's troban los que, aferrats á motllos y criteris revellits, están avuy en retard en la via científica; d' ahont lo criteri d' unitat ha sigut rebutjat.

Y la nova escola verament científica está tan possessionada ja dels esperits, que fins s' imposa als atrassats, als que com lo senyor Gonzalez Vilart invocan las ideas del any 12, que perden l' esma y no saben com oposarse á la corrent favorable á las varietats, corrent verament lliberal y progressiva.

Tot alló de «que 'l dret romá y 'l dret català son antiguallas» y alló altre de que no «ha fet pactes ab l' error», etc., en son temps, per l' any 12 hauria fet efecte, y terminantho ab un «visca la llibertat», fins s' hauria aplaudit.

Ara 'l públich exigeix quelcom mes.

Llegim en *L' Aidi* que en vista de las prop·vinentas eleccions generals legislativas de França, s' assegura que será candidat á Avinyó, lo jove y ardent regionalista F. Amouretti.

A prech de molts vascos-navarros residents en la Habana, lo periódich *Laurak-Bat*, que no té color polítich, s' ha ocupat del missatge que 'ls republicans bilbains enviaren al partit autonomista cubà, ab motiu de la anada del senyor Labra á Bilbao, l' estiu passat, y entre altrás cosas molt atinadas, diu lo següent que val molt la pena de fixarshi, y que constitueix lo programa del procediment polítich del Regionalisme tal com l' enteném nosaltres.

«Ara, com á *fueristas*, nos cal declarar que hem vist ab fondo pesar la existencia de republicans á Bilbao. Los basco-navarros que reclamem la reintegració de nostra legislació peculiar y primitiva, inicuamente trepitjada pel centralisme, no podem ab justicia pertáner á determinada banderia política.

«Lo *fuerisme* no cap en un partit, y la restitució á Euskarria del Códich foral es deute ineludible de tots los partits. La política nacional es vedada pe 'ls fueristas...»

Los nous individus elegits pera la Junta Directiva del Gremi de Fabricants, son: Joseph A. Planas, President.—Joan Turull y Comadrán, Vice-president.—Joseph Durán y Camps, Tresorer.—Vocal 2.º, Joseph Comas, y Secretari, Manel Corominas.

En un diari de París, de gran circulació, llegim lo sigüent: En Frederich Mistral era á Nimes, assistint á una reunió felibrenca. En la conversa, hagué de parlar de sa tan sorollada candidatura á la Academia francesa: sobre lo que digué que, realment, n' havia estat pregat, però que havia rebutjat categòricament y que res lo faria desdirse. Ell no vol parlar pas altra llengua que la³ provençal y creu que tots los amichs lo titllarian si posés sa candidatura. Altrament sos treballs no li dexarian pas pendre part en los de la Academia. En Mistral feu sapiguer que actualment escriu sas memórias, tasca que l' ocupará alguns anys.

La vigília dels Reys contragué matrimoni á Palamós lo jove y llorajat poeta catalanista D. Francesch Marull, ab la senyoreta Margarita Sorolla.

La festa fou molt animada, recitantse poesias catalanas, ballant sardanas y tocantse contrapassos y corrandas.

Lo distingit escriptou provençalista Pere Bertas, antor del interessant folleto *Nacionalita Prouvençalo*, al objete de mesurar la importancia de la evolució política del Felibrige, ha anat á parlat del assumpto als mes caracterisats socis d' aquell, donant compte de llur opinió en una tanda d' articles que veuen la llum en lo *Petit provençal*.

Un dels mes interessants es lo quin exposa 'l criteri de Horace Bertin, president del Sindicat de la Premsa Marsellesa y escriptor de gran renom é

influencia. Responent aquest á las preguntas de Bertas, entra altras cosas, digué las que 'ns interessa troduhir:

«Descentralisador fervent á incorregible, penso que es arribada per la Provenza l' hora de emancipaase baix lo punt de vista intelectual. No vull parlar ara del costat administratiu y polítich. Al cap-de-vall, no 's tracta de trencar, ni tampoch de debilitar la unitat francesa, sinó de suprimir, com ho ha dit molt be En Renan, la distinció de la Capital y las Provincias. Cal dihentho d' una altra manera, que la Provincia puga concórrer á la obra comuna d' art y de civilisació. Mes per aixó precisa que ella tinga una personalitat propia y que no sia exclusivament tributaria de París, en la esfera literaria y artística. Per tal motiu soch jo un ardent y obstinat partidari de la reconstitució dels grans centres universitaris, veritables foguers provincials que permeterian al particularisme local referse y afirmar-se ab obras fortas ben assaboridas y originals.

Aixís, no es possible desaprobar lo moviment que, cada día mes, empeny al felibridge cap á la independéncia de la vida local, que 'l porta á reclamar la llibertat y 'l deslliurament del campanar.»

Y acabá dihent: «Crech en la immortalitat del esperit de la Provincia qui may com ara ha estat tan viu, ni tan disposat á convertir-se en ardorós foguer de personalitat. No, jo no desespero pas, per que, segons la dita d' una paraula eloqüent y atractiva, las Provincias no están pas apagadas; si son lassas, ellas se dexondirán; si están assentadas, s'aixecarán; si son mortas, resucitarán.»

ANUNCI OFICIAL

BANCH DE SABADELL

La Junta de Govern d' aquesta Societat en sessió d' avuy ha acordat senyalar lo dia 12 del próxim Febrer, hora de las 10 del matí y local del Banch, pera la celebració de la junta general ordinaria que prevé l' article 17 dels Estatuts.

Los senyors accionistas que desitjin concurrer, podrán efectuar o dipósit de 20 accions, á lo menos, que se exigeix per l' article 16, durant los dias feyners del 30 del actual Janer al 7 del próxim Febrer abdós inclosos, de quatre á cinch de la tarde.

Y en cumpliment de lo establert per los artículos 12 y 29 del reglament general, se expedeix la present convocatoria pera coneixement dels interessats.

Sabadell 9 de Janer de 1893.—*Lo President accidental*, Jaume Gorina y Pujol.—*P. A. de la J. de G.*—Joseph Cirera, *Secretari*.

SECCIÓ DE ANUNCIS

LITOGRAFIA, IMPRENTA Y GRABATS DE M. BROSSA

CARRER DE LAS VALLS, NÚMERO 23. — TELÉFONO: NÚMERO 169.

ESPECIALITAT EN TRABALLS COMERCIALS

ESQUELAS MORTUORIAS

ACCIONS, OBLIGACIONS, CHEQUES, TITOLS Y BILLETS

Memorandums, Paper de cartes, Facturas, Circulars, Preus corrents, Catàlechs, Tarifes, Prospectes, Marcas de fabrica, Targetas de visita, de envió, de participació, de naixement y casament, Calendaris, Diplomas, Programas, Mostruaris, Billets pera concerts, etc., etc.

PLEGADORS DE CARTRO.

GRABATS SOBRE ACER, COURE Y PEDRA

BIBLIOTECA ESCOLAR CATALANISTA

REGLAS MORALES Y DE BONA CRIANSA

PER J. PIN Y SOLER

AB APROBACIÓ DE L'AUTORITAT ECLESIÀSTICA

Preu: 6 rals. — De venta en l'Administració d'aquest periòdic.

Confitería y Pastisseries

J. GARRIGA

En aquest establiment hi trobarà el públic gran varietat de dolços, turrons, fruites de totes menes, conserves, licors, vins y champans de totes les millors y més acreditades marques.

Rambla.—J. GARRIGA.—Rambla